

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 39.

Sobota, 16. maja 1931.

Leto VI.

Opomin strokovno organiziranemu delavstvu.

Nas list ni le informativno glasilo, ki naj obvešča delavstvo o dogodkih v javnem življenju, marveč mu je glavna naloga, da **pojasnjuje** tuje in domače dogodke, važna vprašanja socialnopolitične naravi, zlasti pa tudi, da delavstvo **opozarja** na današnje težkoče, ki jih je prinesel razvoj s seboj. O vseh teh stvareh moramo obveščati naše delavstvo, da razume preceniti razmere in izbrati **pravo koristno taktiko** pri svojem delu za izboljšanje svojega socialnega položaja.

Pred očmi moramo imeti v sedanjih dobi, da imamo v mnogih industrijah res nekaj gospodarske krize. Še bolj kakor gospodarsko krizo samo pa podjetniki izrabljajo splošno frazo, da je gospodarstvo v obupni krizi, da je treba delavstvu jemati zakonite pravice, znižati delavske plače. Zato delavstvo ob vsaki priliki tudi preganja in odpuščajo iz dela. Delodajalci kršijo določbe o nadurnem delu, o del. zaupnikih, o socialnem zavarovanju in če se le ganeš za svojo pravico, ti groze z **odpustom** itd. Delodajalci ta položaj izrabljajo, zato pa mora organizirano delavstvo biti tembolj previdno ter predvsem poskrbeti za ustvaritev **močnih strokovnih organizacij**. Utrditev organizacije bodi naše prvo in glavno delo; če pa smo primorani zahtevati svoje pravice, zakonite sicer, pa se obračamo pred vsakim tudi najnavadnejšim korakom na **organizacijo**, se posvetujemo z njo in ravnamo tako, kakor nam ona svetuje.

Zavedati se namreč moramo pač, da imamo sicer delavsko zakonodajo, nimamo pa nikakršnih zakonov, še manj pa morale, po kateri bi delavec imel **pravico do dela, pravico do zaslužka**. Take zakonodaje ni, take morale ni. Podjetnik **svobodno** razpolaga z delavcem, mu da delo ali pa ne; ga ima v službi ali pa ne. Tu je delavec le blago in popolnoma navezan nase in ker sam ne more nič opraviti, na svojo organizacijo, na vse svoje tovariše in tovarišice. Razmere so torej take, da delavec sam zase ne more več prevzemati odgovornosti, **ampak odgovornost za njegove interese mora prevzeti vse delavstvo, to je organizacija**.

S tem razmotrivanjem hočemo delavstvo samo opozoriti na težkoče, ki jih ima delavstvo v sedanjih stopnji družabnega reda, ter ga opomniti, da se ob vsakem najmanjšem koraku, ki navidez morda niti važen ni, s popolnim zaupanjem obrača na svojo strokovno organizacijo. Strokovna organizacija kot celota lažje presoja, kako naj se to ali ono vprašanje ugodno reši za delavstvo. Da bodo pa organizacije tudi kos temu delu, posvečamo vse svoje moči **izgraditvi naših strokovnih organizacij**, da bodo tudi res zmogljive v vsakem slučaju braniti zakonite pravice delavstva ter izvojevati še druge ugodnejše socialne in delovne pogoje.

Kongres avstrijskih svobodnih strokovnih organizacij se bo vršil v smislu sklepa dunajske strokovne komisije z dne 19. marca t. l. sredi meseca septembra t. l. na Dunaju. Po prevratu bo to enajsti redni kongres avstrijskih svobodnih strokovnih organizacij.

Senator Doumer predsednik francoske republike.

Pičla zmaža nacionalistične smeri.

Francozi volijo predsednika republike vsakih sedem let. Volita ga na skupni seji poslanska zbornica in senat, ki se vrši v Verzajlu.

Volitve, ki so se vršile v sredo, dne 13. t. m., so javnost nekoliko razočarale, ker je bilo splošno mnenje, da postane predsednik republike zunanji minister Briand. Na seji je bilo navzočih 903 senatorjev in poslancev. Predsednik mora pri volitvah dobiti dvotretjinsko večino, ki jo pa pri prvi volitvi ni dobil nihče. Dobili so glasov: Doumer 442, Briand 401, Hennesy 15, Cachin 10, Doumergue 7, Ricklin 6, Lebrun 4, Painlevé 2, Steeg 1, Renaudel 1 in Maginot 1 glas. Potrebna je bila druga ali ožja volitev. Briand je medtem umaknil svojo kandidacijo, videč, da ne bo izvoljen, nakar je pri drugi volitvi dobil senator Doumer 556 glasov, protikandidat senator Marrand pa 340.

Tako je postal **trinaesti predsednik francoske republike dosedanji predsednik senata Pavel Doumer**.

Novi predsednik je okoli 70 let star ter se je prejšnja leta zlasti uveljavljal tudi kot minister v gospodarsko-političnih vprašanjih. Briand je bil sicer kandidat levice, vendar tu-

di vsa levica ni glasovala zanj, ker je del levice želel, da ostane Briand še nadalje zunanji minister. Na drugi strani so pa desničarji Briandu očitali, da vodi svojo politiko preveč v smeri prijateljstva z Nemčijo. Briand je sicer nekoliko okrenil svojo politiko, ko sta Nemčija in Avstrija sklenili carinsko unijo ter pričel s propagando za evropsko unijo na novi bazi, ki naj bi Nemčijo in Avstrijo podredila njegovi inicijativi. Vendar pa njegova najnovejša akcija še ni toliko uspela, da bi bila vzbudila pri nacionalistih zaupanje do Brianda. Tako sta ti dve dejstvi v veliki meri soodločevali pri volitvi predsednika francoske republike.

Pavel Doumer je sicer resen in praktičen meščanski politik. Zaradi tega ni pričakovati, da bi se francoska notranja ali zunanja politika bistveno izpremenila, zlasti ne, če ne bo v vladi važnejših izprememb.

Razveseljiv pojav pri teh volitvah je, da so levičarske stranke v jedru ostale kompaktne ter da je v Franciji, čeprav vladajo nacionalistični in klerikalni desničarji, vendar nemogoče voditi absolutno reakcionarno politiko.

Henderson bo posredoval

med Francijo in Nemčijo.

Iz Pariza javljajo, da bo Henderson v vprašanju spora zaradi nemško-avstrijske carinske unije uvedel posredovalno akcijo. V sporu prihajajo razne države v neprijeten položaj. Jugoslavija je na primer članica Male antante, nima pa gospodarskega interesa nastopati proti nemško-avstrijski carinski uniji in tudi ne ab-

solutno podpirati v svojo škodo gospodarsko politiko Čehoslovaške, ki hoče varovati predvsem svoje interese. Briand trdi, da nemško-avstrijski dogovor krši mirovne dogovore, čim je Henderson mnenja, da v mirovnih pogodbah ni nikjer zabranjena priključitev Avstrije Nemčiji.

Moderne volilne pravice na Madžarskem še ne bo.

Ker bi sicer ljudstvo pomedlo z vladajočimi magnati.

V proračunski razpravi je na vprašanja nekaterih poslancev izjavil madžarski notranji minister Szitovskyy, da na uvedbo splošne tajne volilne pravice na Ogrskem zaenkrat ni misliti.

Prihodnje državnozbornske volitve, ki jim določi čas vršitve državni upravitelj, se bodo vršile po sedaj veljavnem volilnem zakonu.

Španske šole posvetne.

Verski pouk in plemstvo odpravljeno.

Španski ministrski svet je izdal odlok, s katerim se oficijelni verski pouk odpravlja z vseh državnih šol. Staršem je dovoljeno, da nudijo otrokom po duhovnikih fakultativni verski pouk.

Z drugim dekretom je bilo odpravljeno plemstvo.

Naučni minister pravi, da se bo odločitev o važnejših vprašanjih prepuščala parlamentu; izvede se sedaj le nujne stvari. Odprava verskega pouka je bila potrebna, ker se samo v Madridu nahaja 45.000 otrok brez pouka, ker ni bilo šolskih prostorov. Kjer je le mogoče, naj se napravijo nove šole, kar bo sicer težko, ker je monarhistična vlada zapustila jako žalostne finančne razmere.

Nova španska šola bodi temeljna šola po vzoru nemškega šolstva. Otroci imovitih rodbin in delavski se bodo vzgajali skupaj. Iz temeljnih šol sme vsak nadarjeni otrok v višje šole. Tudi na višjih šolah bo odslej brezplačen pouk.

Provizorična vlada namerava dati šolam vse učne pomočke brezplačno. Po dovržitvi gimnazijskega študija bodo mogli nadarjeni dijaki nadaljevati študij na vseučiliščih ob prosti preskrbi.

Vlada bo temeljito reformirala učiteljska, da bodo izhajali iz njih učitelji, zreli vzgojitelji naroda.

Republika je trdna.

Osemurnik in vašingtonski dogovor v Španiji.

Iz Londona poročajo: Strokovničarska voditelja Cook in Citrine sta se vrnila iz Marida s seje strokovne internacionale v London. Cook se je naravnost čudil nad delom, ki ga je izvedla republika in ki je predvsem posvečeno socialnemu napredku. Uveden je osemurnik in vašingtonski dogovor podpisan. Stališče republike je trdno in povratek monarha po vseh dobljenih opazovanjih nemogoč.

Delavski interesi so duša svobodnih strokovnih organizacij.

Dokler se delavsko strokovno gibanje, oziroma organizacija, briga za delavske interese, toliko časa ni v njej nesoglasja. Mogoča so razmotrivanja, kako bi organizacija sigurneje dosegala uspehe, ki pa v dobri organizaciji ostanejo vedno tovariška, kolegijalna in lojalna napram mnenju tovarišev. To sta tudi dve bistveni svojstvi strokovne organizacije, ki smo ju pri nas spoštovali in upoštevali ter delamo prav zaradi tega v delavskem gibanju v najlepšem soglasju. Vidimo tudi, da se le tiste organizacije stalno razvijajo in postajajo jače, ki nikdar ne pozabijo, da je naše delo ustvarjati organizacije, namen organizacije pa interesi delavskega razreda.

Enako kakor gledamo na naloge posameznih strokovnih organizacij, zremo tudi na svojo etnotno centralo svobodnih delavskih strokovnih organizacij v državi. **Nikdar in nikoli ne bomo odobrvali, da bi se rušilo na naši strokovni centrali z argumenti, ki z delavskim pokretom nimajo nič opraviti**, to je, ki nimajo namena utrditi pozicije strokovne celote in ne gledajo absolutno lojalno na interese delavstva. Sovražnosti proti raznim funkcionarjem v raznih delavskih institucijah in organizacijah, ki se z demagoško rafiniranostjo porabljajo v dosegu kakršnihkoli namenov, so najslabše sredstvo. Mi zahtevamo prav od teh zaupnikov, ki smo jim poverili zaupanje, da z nami sodelujejo, ker so izšli iz našega gibanja ali so se mu sicer posvetili.

Zato se nam jako čudno in neumljivo zdi, da ubira zagrebški Opći radnički savez drugačno pot, pot, ki je naperjena **proti enotnemu svobodnemu delavskemu strokovnemu gibanju v državi**. Po vseh državah sklepajo strokovni delavski kongresi o tesnejših centralizacijah in leto za letom se stapljajo sorodne strokovne centrale v enotne velike centrale. Le pri nas se najde krogi ljudi, ki misli drugače, ki menda misli, da s tem dela za delavstvo, če ga navaja, kako naj se bori proti bratski strokovni organizaciji.

Delavstvo v dravski banovini obsoja to početje, ker je že prebolelo podoben mesarski proces. Obsoja tako početje, pa če se pojavlja tudi v najmanjšem delcu celotnega strokovnega pokreta, ker je škodljivo, in, če se ne motimo, tudi nemoralno. Varovati torej hočemo absolutno delavske interese, pri čemer nas **osebnosti ne bodo motile**; varovati hočemo enotnost strokovnega gibanja v državi, ker le to izraža pravo lojalnost napram celotnemu svobodnemu delavskemu strokovnemu gibanju.

Briandova zunanja politika zmaguje.

V francoski zbornici je bila predložena interpelacija zaradi francoske zunanje politike. Po jako dolgi živahni razpravi je predsednik vlade Laval stavil vprašanje zaupnice. Zbornica se je izrekla s 430 glasovi za vlado in Briandovo politiko. Proti je glasovalo 52 poslancev.

Tako večino je Briand dobil, ker hoče preprečiti nemško-avstrijski carinski dogovor. Obenem znači to glasovanje, da med Francijo in Nemčijo še ni pravega prijateljskega pomirjenja.

nili s svojim tenisom! Občina že ve, kaj dela.

Izprememba voznega reda mestnega avtobusnega prometa v Mariboru. Počeniš z dne 16. t. m. se avtobusne vožnje na progi 1 (glavni kolodvor—vojašnica kralja Petra) reducirajo, tako da odhaja prvi avtobus namesto ob 6.15 uri z glavnega kolodvora ob 6.45 in od vojašnice kralja Petra ob 7. uri. Zadnji voz zvečer odhaja namesto ob 20.30 uri z glavnega kolodvora ob 20. uri in od vojašnice kralja Petra ob 20.15 uri. Ob nedeljah, praznikih in sobotah odhaja zadnji avtobus od vojašnice kralja Petra namesto ob 21.15 uri ob 20.30, s prihodom ob 20.45 uri na glavni kolodvor in nato v garažo. Na progi 2 (Glavni trg—Studenci) odhaja zadnji avtobus iz Studenc ob 20.07 uri, ve-ljavno za vse dneve. — Tako je odločilo vodstvo našega mestnega avtobusnega podjetja; glas iz občinstva pa pravi takole: Mestni avtobus, promet je ob tržnih dneh gotovo najbolj potreben. Zato ne moremo razumeti, zakaj se v tem pogledu ne ukrene potrebno, da bi vsaj ob takih dnevih, zlasti na progah 1 in 2, vozilo več avtobusov. Dosedanji vozovi so posebno od 6. do 8. ure zjutraj in od 11. do 14. ure kakor tudi od 17. do 20. ure prenapolnjeni ter bi bilo nadvse priporočljivo, da ob tem času uvrsti mestni avtobusno podjetje še vsaj po en

pomožni avtobus na vsaki progi. Istotako bi se bržkone obneslo, če bi vozil ob nedeljah ob 15. uri po en avtobus v smeri Sv. Martin in Selnico. Zboljšanje avtobusnega prometa v predlagani obliki bi bilo gotovo v korist mestnemu avtobusnemu podjetju. — Namesto izboljšanja avtobusnega prometa, pa se ga je sedaj še celo skrčilo.

Požar v tekstilni tovarni Doctor & drug. V noči od minulega ponedeljka na torek je izbruhnil v tovarnici Doctor & drug požar, ki je upepelil skladišče bombaža. Mariborskim, studenškim ter gasilcem delavnice drž. žel. se je šele po požrtvovalnem in napornem delu posrečilo pogasiti ogenj in preprečiti, da se ni razširil tudi na ostale objekte. Požar je nastal vsled kratkega stika in se škoda čeni na 400.000 Din, ki pa je krita z zavarovalnino.

V železniški službi se je težko ponesrečil v ponedeljek, dne 11. t. m. Ivan Hren, uslužbenec na železnici. Med premikanjem vagonov mu je spodrsnilo, tako da je prišel pri padcu z desno roko pod kolo, ki mu je odrezalo roko. Dobil pa je tudi težke poškodbe na glavi. Ponesrečenec je bil prepeljan v bolnico.

Epileptičen napad je dobila na cesti delavka Zabka Minka minuli ponedeljek ter so jo morali v nezavestnem stanju odpremiti z rešilnim avtom na njen dom.

Pisarne, industrijska podjetja, šolska vodstva, kupujte edino v naši papirnici, Slomškov trg 6.

Delavski sport.

Trboveljski rudarji v Mariboru. Naš SK »Svoboda« je bil za preteklo nedeljo povabil v goste bratski klub »Amater« iz Trbovelj, s katerim je odigral prijateljsko tekmo. Odigrana tekma, ki je končala z 1:0 za »Svobodo«, je bila skozinskoz igrana fair. Tekmovanje enakovrednih moštev je bilo zato res veselje gledati. Kakor izvemo, povabi »Svoboda« v kratkem v goste tudi delavski sportni klub »Sloboda« iz Varaždina.

Meh za smeh.

Znamenje.

Ladja se je sredi morja potopila z vsem, kar je bilo na njej. Edino krmar se je rešil, oprijemši se nekega trama. Tri dni je plaval po neskončnih vodah. Končno je zagledal kopnino. Ves izčrpan je zlezal iz vode. Kamor je segel pogled, nobenega človeškega bivališča. Ali ga je usoda zanesla na popolnoma pust otok sredi velikega oceana? Dva dni je hodil po golem otoku. Končno je zagledal samotne vislice, na katerih se je zibalo truplo zamorca. — »Hvala

bogu!« je veselo vzkliknil. »prvo znamenje civilizacije!« (Prager Presse.)

V šoli so dobili novega kateheta. Gospod se je uvedel takole:

»Torej — moji dragi otroci, upam, da bomo prijatelji; bodite lepo mirni, učite se, vedno pa imejte v mislih, da sem jaz vaš pastir, vi pa moje ovčice. Kaj dela pastir s ovčicami? Ti tukaj, povej!«

Janezek: »On — on — jih — jih...«

Katehet: »No, on jih...«

Janezek: »On jih striže.«

Priporočam za binkošti

mojo veliko zalogo modernih poletnih klobukov vseh vrst modelov in novodošlih športnih čepic, po vsakovrstnih cenah.

MODNI SALON

M. JAHN

MARIBOR, STOLNA 2

Velika akademija

dne 16. maja 1931 v dvorani plovvarne »UNION«

Nastopijo mariborska delavska pevka društva, »Glasbeno društvo železniških delavcev in uslužbencev«, »Tamburaški odsek pekov« in »Delavsko kolesarsko društvo«.

JAKOB KOVAČ, Celje,

diplom. krojaški salon,

Razlagova ul. 6, blizu Delavske zbornice

priporoča svoje izdelke na mero in sicer vse vrste oblek za gospode, dečke in turiste. Oglejte si izložbo. Za člane »Prijatelj prirode« 10% popust.

Najbolje si nabavite

za birmo ure, zlatino in srebrnino pri MULAVCU, urarju, v Mariboru, Kralja Petra trg (pri mostu). — Oglejte si kvaliteto in ceno.

NI POTREBA

skrbeti, kje si boste nabavili **obleke, čevlje, sandale, perilo, klobuke,** ter vsakdanje potrebščine, ker kupite iste po zelo solidnih cenah pri

JAKOB LAH, Marlbor, Glavni trg 2.

Oglejte si izložbe in zalogo!

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovški trg štev. 6.

Hitro se en zvezek!

od Papirnice

Ljudske tiskarne Slomškov trg

Moč močne mišice, mirni živci in ravnotežje v organizmu razvijajo v človeku ono samozavest in delavno voljo, ki ga usposablja za izredne napore današnjega načina živovanja. Izrabljene sile se morajo nadomestiti pri telesnih in duševnih naporih. Če natarate svoje ude pred počitkom s par kapljicami pristnega

„Diana“, franc. žganja

si zagotovite mirno in osvežujoče spanje, zbudili se bote zjutraj odpočiti in bode opravljali lahko in brez utrujenosti svoje delo. Mnogi uživajo v vodo za umivanje in kopanje par žlic „DIANA“ francoskega žganja, kar stori dobrodejen občutek.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših trgovinah. Cena: Mala stekl. Din 10.—, srednja Din 26.—, velika Din 52.—. Pazite in prepričajte se, da dobite „DIANA“, ker se ponareja!

O Zlatiči ste nesmice prebrali — na kraju zgodbe boste vsi priznali: Ta lepi uk dekleta opominja, kako nal zraste dobra gospodinja.

Da srečna bo v življenja kot ženica, naj geslo bo il zlata ta resnica: Nad miljo Zlatorog ni mila — tako le Zlatica ničla...

Oj zlata Zlatica — glas gre okrog: nad vse je terpentinsko miljo Zlatorog!

Zlatorog

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET.	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode uverili o resničnosti naših navedb,

Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno:

Pazite se pred ponaredbami!

Vrsta

Tek. štev.

Prodajna cena 50
Prodajna cena Pazite na gornjo ceno